

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala

N Y M B U R S K Ý

PÁBITEĽ

číslo 35

K POCHODU PŘIBYLA JEŠTĚ CYKLOJÍZDA Jedenácté Hrabalovo Kersko

Opět se ukázalo, že organizátoři „lesní slavnosti“ Hrabalovo Kersko mají podporu i „nahore“, protože i při jedenáctém ročníku, který se konal v sobotu 23. května, bylo tradičně nádherné počasí. Pravda, trochu chladnější, nežli v minulých letech, to ale vyhovovalo víc jak šedesáti účastníkům všech generací při turistickém pochodu Po místech, která měl Bohumil Hrabal rád. A dvaapadesáti cyklistům na první Hrabalově cyklojízdě po Hrabalově cyklostezce z Nymburka do Kerska.

Všichni se pak, spolu se stovkami dalších lidí, sešli o třinácté hodině na zahradě Lesního ateliéru Kuba, kde probíhal odpolední kulturní program moderovaný Vojtou Kládívkem. Vystoupili v něm skvělý Bridge Band z pražského Karlova mostu, osvědčená folková skupina TOJO Band, Divadlo hudby z Nymburka připravilo dramaturgii Hrabalova textu Schizofrenické evangelium za doprovodu kakofonické hudby. Mezi stromy proběhla výstava dětských výtvarných prací

na téma Pan Hrabal napsal - my malujeme a v galerii Lesního ateliéru Kuba byly vystaveny fotografie předních českých fotografů, kteří fotografovali Bohumila Hrabala.

Na pana spisovatele a na své role v divadle i ve filmu zavzpomínaly herečky Zdena Hadrboľcová (prodavačka ze Slavností sněženek) a Iva Hüttnerová (strýc Pepin z Postřižin v pražském Rubínu).

Zveme vás na tradiční setkání

V sobotu 28. listopadu 2009 ve 13 hodin se sejdou členové Klubu čtenářů Bohumila Hrabala, tentokrát ovšem nikoli v Městské knihovně v Nymburce, ale v nymburském Háľkově divadle.

Pro účastníky setkání, kterého se mohou zúčastnit i nečlenové Klubu - je otevřené široké veřejnosti - je připravený program s názvem S Hrabalem do divadla. Ukázky z již nastudovaných divadelních představení, např. Ostře sledované vlaky, Obsluhoval jsem anglického krále..., v režii Adolfa Tomana a v podání nymburských divadelníků. Hlavním účelem společenského odpoledne ale zůstává setkání lidí, kteří mají rádi Hrabalovy knížky a jeho pábení a kteří si rádi neformálně pohovoří. Máte-li nějakou zajímavost, informaci, zprávu či pozvánku, budeme rádi, dáte-li jí k dobru.

Nebude samozřejmě chybět nymburské Postřižinské pivo od našeho laskavého sponzora Nymburského pivovaru a k dispozici bude kiosek s možností občerstvení.

Těšíme se na vás.

Jedenácté Hrabalovo Kersko

Zaznamenali jsme zkrácený rozhovor s oběma sympatickými dámami.

Vojta Kladívko: Zahrála jste si prodavačku ve Slavnostech. Můžete zavzpomínat na natáčení, na nějakou veselou historku?

Zdena Hadrboľcová: Byla jsem ráda, že točím s Jiřím Menzelem. Nic mimořádného se ale nestalo. Veselé věci se děly v jiných sekvencích filmu, kdy pan Hrušínský jezdil s traktůrkem, a v hospodě, když porcovali zvěřinu... u toho jsem bohužel nebyla, to byly takové mužské radovánky.

Vy jste, pane Kladívko, předtím, když jsme tamhle seděli, říkal, že se traduje, že Hrabalovy knihy jsou spíše pro mužské čtenáře. Mně to nikdy tak nepřišlo. Vždycky to pro mne bylo velmi zábavné a dojemné a měla jsem ty knížky ráda. Možná je to, z jistého úhlu pohledu, pravda. On se díval na svět jako chlap a možná právě proto, aby to nějak vyvážil, tak tu trilogii napsal očima Pipsi, aby to nějak vykompenzoval.

Vojta Kladívko: Jak se vám hrál Pepin, to musí být pro ženu těžká role...

Iva Hüttnerová: Pepin byla nejkrásnější role, jakou jsem kdy hrála. O postavě Pepina měl každý nějakou konkrétní představu z toho, jak si to četl. Víím, že když se obsazoval film Postřižiny, tak se dlouho rozhod-

valo, kdo je správný představitel pro Pepina. Ve hře byl pan Menšík a další...

U mě, ženské, byla nechaná vůle fantazii a ukázalo se to nakonec jako dobrý nápad. Jednou jsem potkala Jardu Hanzlíka na Malé Straně a on povídá: Tak mi všichni říkají, jak hraješ dobře toho Pepina. To se ti to hraje, když máš prsa!

S Divadlem Na Okraji jsme to hráli na Malostranském náměstí v Rubínu. Nejslavnější scéna byla, když jsme lezli se Zdenou na komín, který byl postavený ze tří plechových barelů. Ty nebyly nijak zajištěné a my je musely vyvažovat, protože kdyby některá udělala chybný pohyb, tak se zřítily. Ve chvíli, kdy jsme obě lezly až nahoru a Zdena si sedala, tak se ten komín tak rozhoupal, že diváci měli zatajený dech.

Vojta Kladívko: Velice slavný je váš obraz Bohumil Hrabal se vznáší nad pivovarem. Inspiroval váš Chagall, nebo kdo?

Iva Hüttnerová: To byl takový nápad inspirovaný četbou a pak se ukázalo, že ten

nápad dostal druhý, osudný rozměr, tím, jakým způsobem pan Hrabal zemřel.

Vojta Kladívko: Velmi populární byl váš televizní pořad Domácí štěstí. Jeden díl jste, tuším, věnovala Hrabalovu Kersku...

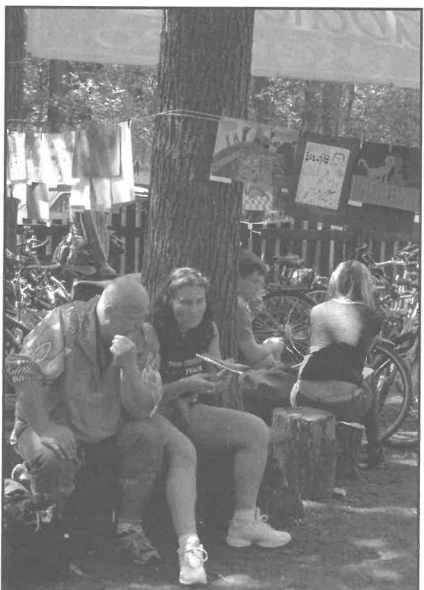
Iva Hüttnerová: Jeden z nejpovedenějších dílů Domácího štěstí jsme natočili právě tady, v Kersku. Povídala jsem si v něm se spoustou lidí, kteří měli k Hrabalovi vztah. Zjistila jsem ale, že půlhodinka byla na to velmi krátká.

Vojta Kladívko: Kterou Hrabalovu knížku máte nejraději?

Iva Hüttnerová: Jednoznačně mám nejradši Postřižiny, protože je umím dodneška, jak jsme je hráli asi stopadesátkrát, z paměti.

A pak mám velmi ráda jednu z prvních... teď si nemohu vzpomenout, jak se jmenuje... z těch sléváren... Jarmilka.

Zdena Hadrbolecová: I já mám nejraději Postřižiny, protože ty považuji za báseň v próze. Pořád mi leží v hlavě. A pak Krasosmutnění, které navazuje. A také některé pasáže z trilogie, zvláště když Hrabal mluví o Libni. Já znala i tu uličku Na Hrázi, protože já byla z Holešovic, to je do Libně přes vodu. On píše o aleji podle Vltavy, kde zanikla výletní restaurace... tu nostalgii, kterou pociťoval nad tím, co se už nikdy nevrátí, tu jsem s ním sdílela, protože jsem to znala osobně a z vyprávění maminky a babičky... Myslím, že v každé Hrabalově knížce je něco vzrušujícího, krásného...

„Nejkrásnější na Hrabalově Kersku je ta fantastická atmosféra, která tu panuje, a pak setkávání s lidmi, kteří mají rádi knížky Pana spisovatele s velkým P,“ řekl pro Nymburského pábitele Jaroslav Křivánek z Chebu, který se zúčastnil už popáté.

„Byl krásný den, lidé byli přátelštější a vůbec se to vydařilo - ostatně jako vždycky,“ napsal nám Vráťa Šrámek z České Lípy. „Organizátorům dík. Zas napřesrok nahledanou.“

Výstava, která stála za povšimnutí

Bohumil Hrabal patří do velké pětky

Památník národního písemnictví uspořádal v Letohrádku Hvězda v Praze nevšední, velmi zajímavou výstavu s názvem Literatura bez hranic.

Kurátorky výstavy Marta Dandová, Věra Dyková, Jarmila Schreiberová a Hana Vaníčková na ní představují pět nejvýznamnějších českých literátů dvacátého století, jejichž „... knihy včetně jejich příznivého ohlasu v zahraničí se staly důkazem, že česká kultura má patřičné umělecké zázemí a že tvoří jako celek i prostřednictvím jednotlivých vynikajících slovesných děl svébytný příspěvek k evropské literární kultuře.“

Do „velké pětky“ zařadily Jaroslava Haška, Karla Čapka, Jaroslava Seiferta, Bohumila Hrabala a Václava Havla.

Architekt David Vávra, jenž dával výstavě tvář, využil totožnosti pěti výstavních místností prvního patra letohrádku Hvězda a každému z pěti autorů věnoval stejný prostor se stejným uspořádáním. Ve výklenku byla vytvořena stylizovaná spisovatelova pracovna, na stolku leží jeho knihy, uprostřed sálu je „skládačka“ z panelů, na níž se návštěvník seznámí s dokumenty a řadou fotografií z autorova života, jeho knihami a úryvky z nich. Obrazovka na stěně přináší filmový dokument. Výstavní prostor je olemován řádkem rukopisného textu, takže např. v Haš-

kově expozici se v originále dočteme, že „nám zabili Ferdinanda“.

Hrabalova expozice i kapitola v katalogu jsou uvedeny textem: „Všichni ti, kteří ve škole neprospěvali, dokonce propadali, tak je ubezpečuju, že mají velkou šanci, že by z nich mohli být spisovatelé. Ale musej mít k tomu jenom jednu takovou zvláštní věc, a to je obdiv k viditelnému světu, obdiv k tomu, co je kolem vás, obdiv k sobě samému, který si najde čas, aby se podíval kolem sebe, aby viděl, že příroda i lidi a lidský události a všechn ten viditelný svět, že je v jistém smyslu krásnej a jedinečnej i kdyby byl banální.“

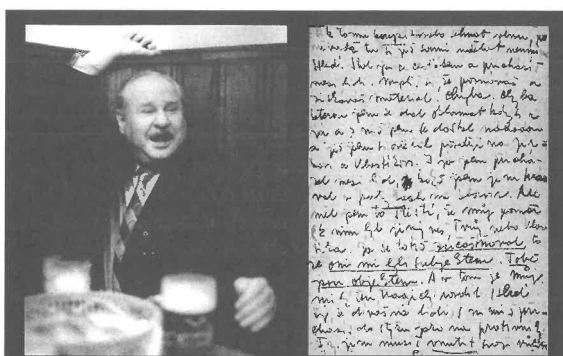
Kurátorka Hrabalovy expozice Věra Dyková napsala do úvodu: „Bohumil Hrabal patří spolu s Jaroslavem Haškem k nejznámějším českým spisovatelům 20. století doma i v zahraničí. Hrabal byl také jedním z nejobdušněnějších a nejvzdělanějších evropských autorů. Vytvořil ryze českou a svěráznou poetiku vyprávění (pábení) a nalézal u prostých lidí takzvanou „perličku na dně“.

V dobách deformací (stalinových a husákovských)

musel těžce prosazovat svá díla i za cenu odolávání depresi a neurotickým stavům. Díky své houževnaté a neoblomné vůli však vytvořil díla, jež překvapila českou i světovou veřejnost: Ostře sledované vlaky (ve filmové podobě režiséra Jiřího Menzla získaly v USA prestižní cenu Oscara), prózy Obsluhoval jsem anglického krále (rovněž zfilmováno) a Příliš hlučná samota...“

Přehledně uspořádané informace si mohl návštěvník odnést rovněž v hezky provedeném katalogu za mimořádně přijatelnou cenu osmdesáti korun.

Výstava v Letohrádku Hvězda potrvá do 1. listopadu a stojí zato ji navštívit.

Hrabalův přítel, hudebník a básník Karel Marysko
Z dopisu Karla Maryska Bohumilu Hrabalovi
Karel Marysko byl od mládí Hrabalovým věrným druhem, psal verše, křehké i provokativní, a posílal svému příteli týden co týden dopisy. Byly to vlastně koláže, polepené svatými obrázky, a reklamními letáčky, drastické i humorné. Marysko Hrabalovi představoval jakési kouzelné zrcadlo, v němž spatřoval, kdy jde vpřed a kdy bloudí. Ze všech přátel, kteří se postupně kolem něho nakupili, byl Marysko daleko nejvýznamnější; šel po Hrabalově boku věrně do konce svého života.
Jaroslav Kláštěc: Pělstoletí s Bohumilem Hrabalem
... Hrabal navštěvoval různé pivnice jako nutnou část svého studia, studia řeči, hovorové řeči, její struktury, syntaxe, artikulace, zkoumal její jazykové deformace, výraz, formu, sémantiku. Jazyk, řeč, mu není jen prostředkem, nástrojem k vyjádření, ale cílem, podstatou, poněvadž vše pramení z řeči, všechn děj, metafora, kterou vlastně vytváří ona souvztažnost slov. [...] Ne nadarmo nazval svoji první útlou knížku Hovory lidí.
Karel Marysko: Krátká úvaha na téma HAŠEK-HRABAL
73

Důstojné připomenutí v rodném Brně

Památník písemnictví na Moravě uspořádal pod záštitou Romana Vašiny, starosty městské části Brno - Židenice, u příležitosti 95. výročí narození Bohumila Hrabala v areálu benediktinského kláštera v Rajhradě výstavu „Bohumil Hrabal: Brněnské návraty“. Výstava proběhla od 25. března do 30. srpna.

Brno, spisovatelovo rodiště, se tak důstojně přihlásilo ke svému rodákovi, jenž první tři roky života prožil v Brně - Židenicích u svých prarodičů Tomáše a Kateřiny Kiliánových. Pak se sem vrátil ještě na rok jako student primy Českého státního gymnázia v Brně, což skončilo neslavně několika nedostatečnými, a později sem zajížděl k babičce na prázdniny.

Kurátorka výstavy Mgr. Andrea Vitová sestavila výstavu biograficky, v tematických oddílech zmapovala vztah spisovatele k Brnu. Největší prostor věnovala brněnským reáliím jeho dětství - místům a lidem, kteří jsou s Bohumilem Hrabalem spojeni.

„Expozici jsme postavili jako náznak Hrabalovy rodné Balbínovy ulice a zdejších dvanácti domů,“ uvedl ředitel památníku Vojen Drlík. Vedle rukopisů a strojopisů byla vystavena i nejoblíbenější dětská kniha budoucího literárního génia. Vyšla v roce 1915, vyprávěla příběh polepšeného zlobivého kluka a nese název Z Ledajáka Ledajáček.

V dospělosti, už významného spisovatele do Brna přiváděly kulturní události, např. výstavy malířů Bohumíra Matala a Josefa Jíry, či dramatizace jeho literárních textů v Divadle Husa na provázku, Městském divadle Brno a Národním divadle Brno.

Od počátku 70. let minulého století se Hrabal od Brna stále častěji vracel v časopiseckých roz-

hovorech a brněnské náměty zpracoval v řadě textů. Velký prostor věnoval rodnému městu zejména v útržkovitých vzpomínkách napsaných v nemocnici v roce 1973, které pod názvem Já si vzpomínám je a jen na slunečné dny vydal v roce 1988 nakladatel Stanislav Klos.

Návštěvníci výstavy se mohli seznámit s jednotlivými životními etapami Bohumila Hrabala za pomoci osobní korespondence, ukázek strojopisů známých i méně známých literárních děl, jejich samizdatových či raritních zahraničních vydání ap. Brno Hrabalova dětství i další tematické celky zachycené na fotografiích, z nichž některé byly zveřejněny premiérově, dokreslily celkový obraz o slavném spisovatelovi.

Součástí expozice byla také část fotografické výstavy Ostře sledovaný Hrabal ze sbírek Národního muzea fotografie v Jindřichově Hradci.

Hrabal slavil své 95. narozeniny společně s Franzem Kafkou

Dne 29. dubna se na půdě společnosti Franze Kafky v Široké ulici v Praze konalo Kolokvium k nedožitým 95. narozeninám Bohumila Hrabala. Prudký podvečerní déšť nikoho neodradil od účasti, a tak přednášející mohli hovořit ke zcela zaplněnému sálu (cca 60 - 70 lidí). Nad akcí vedle už zmíněné Společnosti převzal záštitu i Ústav pro českou literaturu Akademie věd.

Na úvod všechny uvítal **Jan Matonoha**, který se ujal i průvodního slova celým kolokviem. Jako člen Společnosti Franze Kafky v úvodu vysvětlil blízkou existencionální spoužitost mezi Bohumilem Hrabalem a Franzem Kafkou. Nemohl samozřejmě pominout Hrabalovu povídku Kafkárna, která přímo odkazuje na velkého německého spisovatele.

Poté předal slovo **Milanu Jankovičovi**, který svůj příspěvek nazval *Stále přítomný Bohumil Hrabal*. Jankovič chtěl celým svým vystoupením upozornit, že v Hrabalově tvorbě je stále velký prostor pro nové interpretace a nové hledání souvislostí. Hrabalův spontánní a bezprostřední styl byl totiž vykoupěn velkým nasazením, celoživotní prací a nezměrnou pílí. Hlavní motivační složkou bylo bezpochyby vzdělání. Hrabal hovořil plyně německy, četl francouzsky a latinsky. „Vít z knih“ Hrabala ovanul v letech 1935 - 45 tak silně, že snad ve světě nebylo zásadní knihy, kterou by Hrabal nepřečetl a nepromyslel.

Své prozaické dílo Hrabal následně synchronizoval s evropskou literární produkcí po roce 1945. Hrabal nepřestal být v kontaktu se světovou produkcí ani v 50. a 60. letech, např. v roce 1960 se seznámil s tvorbou Jacka Kerouaca a i v jeho díle nacházel inspirující momenty. Na závěr Jankovič vyzval k dalšímu hlubšímu zkoumání, jak dalece byly jeho texty inspirovány světovou literaturou i v době, kdy styk mezi českými

a západními spisovateli téměř ustal. „*Hrabalovo dílo je stále inspirující i pro mnoho neliterárních oborů, pro psychologii, teatrologii atd.*“, uzavřel Milan Jankovič.

Jiří Pelán ve shodě s názvem své přednášky *Hrabalovské paradoxy* nejprve rozvíjel už Jankovičem vyslovenou myšlenku - nepřehlédnutelné spontaneity Hrabalova díla, která byla vyplacena velkým množstvím konstrukční práce s textem. Po tomto prvním paradoxu vypočítával další: Hrabal byl autentickým dědicem středoevropských literárních tradic, přitom už od 70. let protikladně popisuje krach Střední Evropy. A do třetice Hrabal vnímá svět mimo předem daný rámec hodnot, přitom i u něj přesto metafyzický základ skutečnosti existuje. Typickým příkladem je Kain či Jarmilka. Základy své existencionální filozofie Hrabal nalézá v mozaice autorů: Schopenhauer (vůle), Dostojevskij (nadšení pro člověka v mezní situaci) a Camus. Vše je pak nejlépe ztvárněno v románu *Přiliš hlučná samota*.

Michael Špirit nazval svůj referát „*Skutečné“ vyprávění a literatura*. Jako jeho předřečníci i Špirit konstatoval, že Hrabalovy nejspontánnější texty jsou v podstatě ty nejkonstrukčnější. Jako příklad si vzal porovnávání textů *Utrpení starého Werthera* z roku 1949 a „finálního“ textu *Taneční hodiny* pro starší a pokročilé z roku 1964. Na několika místech odhaluje, že projevy strý-

ce Pepina jsou mnohokrát přepracovávány. Hrabalovým záměrem byl dosáhnout toho, aby průběh vyprávění byl nepředvídatelný. Taneční hodiny vycházejí ze srovnání jako literárnější, Hrabal více cituje (Český snář, Havlíček). Naproti tomu v *Utrpení* nachází Špirit více originálnějšího umění, tím že je přímá řeč kratší, má větší náboj.

Jako poslední se ujal slova **Josef Zumr - O čem jsme si s Hrabalem povídali aneb Dichtung und Wahrheit**. Na začátku složil poklonu Hrabalově nesmírné imaginaci. Všechny Zumrovky historicky si Hrabal uložil do paměti a později je literárně použil ve svých knihách. Poté se už Zumr pustil do konkrétního humorného vyprávění z knih *Ostre sledované vlaky* (stíhačka spadla v Tučapech na Táborsku), *Slavnosti sněženek* (starý automobil vlastnil pan Lieman, Zumrův příbuzný z Mladé Boleslavi), *Obsluhoval jsem anglického krále* (rvačku na Žižkově vyprávěl Hrabalovi Zumr a ten ji měl zase z vyprávění svého otce). Nakonec Josef Zumr zmínil, že Hrabalův otec nebyl tím, kdo tak důsledně všechno schraňoval, vzorem pro Hrabala byl totiž Zumrův otec, který skutečně nic nevyhodil!

Na závěr následovalo komentované promítání fotografií z archivu Milana Jankoviče, které opět evokovaly Hrabalovo libeňské spisovatelské zázemí v 50. a 60. letech. Velmi příjemný večer byl zakončen krátkou diskuzí, která přirozeně přešla do hovoru v několika navzájem nepropojených hloučkách účastníků. Teprve po dvou a půl hodinách se spokojení posluchači začali rozcházet.

Pavel Fojtík

Rádobydivadlo Klapý uvedlo Taneční hodiny pro pokročilé

V rámci 38. ročníku divadelního festivalu FEMAD Poděbrady byla v pátek 11. září uvedena na prknech Divadla Na Kovárně drama-

tizace tragikomické novely Bohumila Hrabala *Taneční hodiny* pro pokročilé. Dramatizace a úpravy textu se ujal Václav Nývlt a hru do Po-

děbrad přivezlo Rádobydivadlo Klapý. Nostalgický a pábitelský příběh několika osamělých lidiček měl u diváků úspěch díky režijnímu pojetí a více než solidním hereckým výkonům. Zkušený režisér Ladislav Valeš měl šťastnou ruku při výběru hereckých představitelů jednotlivých postav. Také díky tomu se vcelku dařilo přenášet hrabalovskou poetiku přes rampu. „Možná méně známá Hrabalova novela je silně ovlivněna surrealismem. Navíc je celé dílo psáno jedinou větou, která se skládá z nejrůznějších vzpomínek, pocitů a asociací. Václavu Nývltovi se podařilo část textu zdařile přetavit do pocitů a dojmů stárnoucího, osamělého, ale přitom neuvěřitelně užvaněného člověka, který za účelem sblížit se prakticky s kýmkoliv, pořádá taneční hodiny, ač sám tančit vlastně ani neumí,“ uvedl režisér inscenace.

Nutno zdůraznit, že komedii dominoval herecký výkon Jiřího Krause v roli tanečního mistra, kterému se v dámské části souboru vyrovnala Eva Andělová v roli Šedesátileté. Ostatně oba dva byli nominováni za své jevištní projevy na Ceny za nejlepší herecké výkony.

Milan Čejka

FOTO: Ladislav BÁBA

Jaká je pravda o kerském menhiru?

Při letošním pochodu Po místech, která měl Bohumil Hrabal rád, se mě celá řada účastníků ptala na kerský menhir, jenž je jednou ze zastávek na Hrabalově stezce.

Tento kámen, mystické místo, nedává lidem spát. Někteří věří, že jde o menhir, ostatně je zařazen jako dvaadvacátý v seznamu dvaceti dvou českých menhirů, jiní se přou, že nikoliv.

Jaká je tedy skutečnost?

Především si musíme položit otázku: Co je to menhir?

Na Wikipedii nalezneme toto vysvětlení: Menhir (z bretonštiny men - kámen a hir - dlouhý) je kamenný blok svisle zasazený do země. Vyskytují se po celém světě. Obvykle beze stop opracování, zřídka je naznačena lidská postava, případně oděv a zbraň. Menhírové sochy jsou známé především ze severozápadní Francie, Španělska, Korsiky. Mívají falický charakter, ale jsou i místy s ženskými znaky. Někdy tvoří řady (alignment) nebo kruhy (kromlech). Vznikají od pozdního neolitu do 2. poloviny 1. tisíciletí př. n. l.

V Kočího malém slovníku naučném z roku 1929 je heslo stručné: Menhiry, sloupy. balvany postav. v předhistor. době buď ojedinelé n. v řadách.

Všeobecná encyklopedie (Diderot, 1999) uvádí: Menhir, druh megalitu, osamoceně zapuštěný, dva až pět metrů vysoký štíhlý balvan kulturního účelu. V českých zemích je několik sporných případů.

Mezi ony sporné případy patří právě kerský kámen. Najdeme ho nedaleko od okraje lesa, nad svahem bývalého říčního koryta, vlevo do cesty vedoucí od Labe k silnici směřující z Kerska do Hradištka. Jeho přesná zeměpisná poloha je 14°55'28" - 50°09'56" a nadmořská výška 180 m. Na turistických mapách je lokalita označena U Kamene. Bezpečně ho najdeme podle žlutozelených značek Hrabalovy stezky.

Kámen je nad zemí asi 76 cm vysoký (jak je hluboko není známo). Odhady tvrdí, že vážit může kolem dvou metráků. Je z bělošedého jemnozrnného křemenného pískovce s ojedinelými zrny křemene (druhohorního stáří). Z opracování jsou patrné jen na několika místech hrubší vrypy.

Místní povídačka tvrdí, že kámen byl kdysi dávno vykopán a odvezen, ale protože tomu, co ho vykopal, přinesl smůlu, byl zase vrácen na své původní místo.

V okolí jsou známé archeologické nálezy keltského osídlení, což může mít bližší souvislost. To je jediné, co by nahrávalo tvrzení, že jde o menhir.

V loňském roce jsem byl požádán účastníky pochodu, kteří věří, že to je skutečně menhir a tudíž i objekt přitahující kosmickou energii či vyzařující geoenergii, abych tuto hypotézu ověřil kyvadlem. Faktem je že kyvadlo z krystalu křišťálu se nad přesným středem kamene prudce roztáčelo.

Dalším vysvětlením původu kamene je, že se jedná o hraniční kámen mezi územím Slavníkovců, kteří měli centrum na Libici, a Přemyslovců. Hranice tudy zřejmě mohla vést.

Kameni lze rovněž přisuzovat souvislost s někdejší středověkým hradem Mydlovár, který stával (pozůstatky lze vidět i dnes) přímo přes řeku na druhém břehu.

Někteří skeptici tvrdí, že jde o prosté navigační zařízení pro voraře plující po Labi. Dnešní koryto Labe je posunuto na sever, někdejší břeh řeky je jen pár metrů od kamene. Jenže kámen není až tak velký, aby mohl být používán jako navigační znamení. I když není vyloučeno, že z řeky mohl být vidět.

Ať je skutečnost jakákoliv, kerský menhir je vítaným zpestřením pro turisty, kteří na kolech či pěšky stále častěji využívají žlutozeleně značenou turistickou stezku Po místech, která měl Bohumil Hrabal rád.

Honza Řehounek

Jan Seidel o Bohumilu Hrabalovi

Dostal se mi do rukou dopis, který napsal v únoru 1997 hudební skladatel Jan Seidel paní Růžně Veselé (v osmdesáti devíti letech, půl roku po mozkové mrtvici, po níž nemohl mluvit a musel se naučit znovu psát). Zmiňuje se v něm i o Bohumilu Hrabalovi:

„Došel mi „list občanů okresu Nymburk Nymbursko s článkem o Bohumilu Hrabalovi.

V době, která tragickou smrtí B. Hrabala vyvolala širší zájem o Hrabalův spisovatelství odkaz (dokonce i v zahraničí), zásluhou českého filmu a konečnou originálním skorovybočením člověčiny tohoto „kouzelného pábitele“! Kdopak se odváží převést slovo „pábítel“ srozumitelně do světových jazyků (!). Přes všechny krásy proslulosti pražského bydlení a působení zůstane spisovatelem královského města Nymburka, jeho domova na řece Labi...

„A ten Dobrý večer řekne těm zpusťšeným zbytkům Dobrou noc. Pak již nebude ani Bohumil, ani Hrabal, ani Nymburk, ani Čechy, ani Evropa, ani svět.“ Tak hovořil o konci svého života Bohumil Hrabal ve své „Apokalypse“. To literární dílo neznám, ale opatřím si je, abych byl ujistěn, že nejde o zjevení sv. Jana, přeneseně hrůzná zjevení, něco neobyčejně hrůzného, jako byla Hirošima.

Přesto bych přivítal, aby se Nymburk brzy připravil na největší péči o Hrabalův zjev a jeho tvůrčí odkaz, který má před sebou světovou šanci. Pokud jde o Nymburk, slušela by mu Hrabalova ulice, nebo Hrabalovo nábřeží (Zálábím k pivovaru), ale také Hrabalova nadace apod. Vůbec by neškodilo zamyslet se nad přejmenováním nebo novém pojmenování ulic a pamětihodností nymburského mistopisu - tanou mně na myslí jména významných Nymburáků.

I obec Kersko byl Hrabalův svět.

To Nymbursko mne nějak roztančilo (ač tančit již nemohu, ale v hlavě se to všelijak točí)...

S nadějí, že i nový čas tvoří nové činy a vždy je spojen s lidským dílem minulosti, je v erbu našeho rodného města, Jan Seidel.“